

Rafał Niburski

Uniwersytet Szczeciński

Kampania wyborcza Komitetu Prawo i Sprawiedliwość w wyborach do Rady Miasta Szczecin w 2014 roku

STRESZCZENIE W artykule dokonano analizy kampanii wyborczej partii Prawo i Sprawiedliwość w wyborach do Rady Miasta Szczecin w 2014 roku. Została ona przeprowadzona na podstawie przeglądu sytuacji na lokalnej scenie politycznej przed wyborami, przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy, celów wyborczych komitetu, programu wyborczego ugrupowania, przebiegu kampanii wyborczej, zastosowanych form marketingu wyborczego oraz osiągniętego wyniku wyborczego. Całość uzupełniona została tabelami, w których przedstawiono wyniki wyborcze partii we wszystkich dotychczasowych wyborach do Rady Miasta Szczecin.

SŁOWA KLUCZOWE

PARTIE POLITYCZNE,
WYBORY SAMORZĄDOWE,
MARKETING POLITYCZNY,
KAMPANIA WYBORCZA,
RYNEK POLITYCZNY

Zasadniczym celem niniejszego artykułu jest analiza wybranych aspektów kampanii wyborczej partii Prawo i Sprawiedliwość (PiS) w wyborach do Rady Miasta Szczecin w 2014 roku. Przeprowadzono ją, uwzględniając artykuły Kodeksu wyborczego odnoszące się do wyborów samorządowych, sytuację PiS na lokalnej scenie politycznej, program wyborczy ugrupowania, cele wyborcze komitetu, a także formy reklamy wyborczej oraz

analizę sytuacji politycznej partii na lokalnej scenie politycznej po wyborach. W tym kontekście postawiono następujące pytania badawcze: Jaka była pozycja PiS na szczecińskiej scenie politycznej przed wyborami? Jak kształtowały się najważniejsze postulaty programowe ugrupowania? Jakie były cele szczecińskiego kierownictwa partii? Jakie techniki marketingu wyborczego zastosowano w czasie kampanii wyborczej? Jak wynik PiS wpłynął na pozycję partii na lokalnej scenie politycznej?

W celu udzielenia odpowiedzi na te pytania zastosowano następujące metody badawcze: instytucjonalno-prawną, analizy materiałów wyborczych wytworzonych przez wybranych kandydatów ugrupowania, analizy źródeł prasowych, ilościową oraz komparatystyczną.

Prawo i Sprawiedliwość przystępowało do wyborów samorządowych w 2014 roku jako partia o ugruntowanej pozycji na polskiej scenie politycznej. Początki ugrupowania sięgają wiosny 2001 roku, kiedy to na fali popularności ówczesnego ministra sprawiedliwości Lecha Kaczyńskiego w całej Polsce zaczęły powstawać lokalne komitety PiS, przekształcone następnie w partię polityczną o tej samej nazwie (Kowalczyk 2006: 191–192).

Pierwszy raz PiS uczestniczył w wyborach samorządowych w 2002 roku. W większości miast utworzono lokalne komitety wspólnie z Platformą Obywatelską (PO). Nie inaczej było w Szczecinie. Lokalny Komitet Wyborczy POPiS w Szczecinie uzyskał zaufanie 10 630 wyborców, co przełożyło się na 5 miejsc w radzie miasta (szczegółowe wyniki wyborcze PiS w wyborach samorządowych 2002–2010 zob. w tab. 1). Jako kandydaci PiS mandaty zdobyli: Mirosława Masłowska i Piotr Jania (Kubaj 2003: 87–93). W kolejnych wyborach partia wystartowała już samodzielnie, zdobywając zaufanie 31 675 mieszkańców Szczecina. Pozwoliło to na uzyskanie 10 mandatów radnych, które zdobyli: Stefania Biernat, Andrzej Karut, Artur Szałabawka, Witold Dąbrowski, Tomasz Hinc, Marek Goc, Teresa Lubińska, Marzena Kopacka, Leszek Duklanowski, Maciej Kopeć (Chrobak 2008: 38). W wyborach do Rady Miasta Szczecin w 2010 roku PiS zdobył poparcie 23 774 wyborców, co pozwoliło uzyskać zaledwie 7 mandatów. Radnymi PiS w kadencji 2010–2014 byli: Stefania Biernat, Artur Szałabawka, Witold Dąbrowski, Tomasz Hinc, Piotr Jania, Marek Duklanowski oraz Leszek Duklanowski (Chrobak 2014: 87).

Tabela 1

Wyniki wyborcze Komitetu PiS w wyborach do Rady Miasta w latach 2002–2010

Wybory	Liczba głosów	% ważnych głosów
2002*	10 630	11,10
2006	31 675	23,72
2010	23 774	20,62

* Wynik Komitetu Wyborczego POPiS w Szczecinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Sytuacja polityczna po wyborach samorządowych w 2010 roku w Szczecinie była zdominowana przez konflikt rządzącego od 2006 roku Szczecinem Piotra Krzystka z lokalną PO, a więc ugrupowaniem, z którego prezydent się wywodził i które stanowiło jego naturalne zaplecze w kadencji 2006–2010. Początki konfliktu sięgają marca 2010 roku, kiedy to P. Krzystek przegrał rywalizację o kierownictwo PO w Szczecinie z dotychczasowym przewodniczącym, europosem Sławomirem Nitrasem. Konsekwencją wyborczej porażki Piotra Krzystka był zbojkotowanie przez niego wewnętrznych prawyborów w PO, które wygrał poseł na Sejm RP Arkadiusz Litwiński, zostając tym samym kandydatem partii na

urząd prezydenta Szczecina. Piotr Krzystek z kolei przystąpił do wyborów z własnym komitetem wyborczym Szczecin dla Pokoleń. W ostatecznym rozrachunku pokonał w II turze wyborów A. Litwińskiego, ale jego bezpośrednie zaplecze stanowiło zaledwie dwóch radnych, co zmusiło prezydenta do szukania sojuszników. Wobec braku porozumienia z PO Piotr Krzystek zawiązał nieformalną koalicję z PiS i Sojuszem Lewicy Demokratycznej (SLD), którą uzupełniał bezpartyjny Jan Stopyra. W czasie kadencji członkami klubu Szczecin dla Pokoleń zostali Władysław Dzikowski oraz Jolanta Balicka, którzy opuścili szeregi PO. Nieformalna koalicja „nadwyżkowa” P. Krzystka liczyła w sumie 18 radnych. Opozycję wobec prezydenta stanowił klub PO, liczący 12 radnych, oraz Małgorzata Jacyna-Witt, radna niezrzeszona, a w czasie wyborów jedna z konkurentek Piotra Krzystka do urzędu Prezydenta Szczecina.

Formalnym przypieczętowaniem sojuszu było podpisanie 31 stycznia 2011 roku Porozumienia dla Szczecina, w którym zawarto najważniejsze postulaty programowe sygnatariuszy. Konsekwencją podpisania tego dokumentu było obsadzenie dwóch stanowisk zastępcy prezydenta osobami desygnowanymi przez PiS i SLD. Z PiS wiceprezydentem został Mariusz Kądziołka, SLD z kolei desygnował Bogdana Jaroszewicza.

Zawarte w styczniu 2011 roku porozumienie zakładało współpracę przy podejmowaniu działań w sferze komunalnej, gospodarczej, budżetowej, infrastruktury transportowej, edukacyjnej, społecznej, turystyki i rekreacji oraz bezpieczeństwa (Porozumienie dla Szczecina...) Egzotyczny ideowo sojusz skonfliktował PiS z innymi środowiskami pravicowymi, które zarzucały ugrupowaniu Jarosława Kaczyńskiego zawarcie koalicji z postkomunistycznym SLD. Z politologicznego punktu widzenia o żadnej koalicji *par excellence* nie może być tutaj mowy. Pokazała to też praktyka głosowań w radzie, dochodziło bowiem do sytuacji, kiedy SLD głosował wspólnie z opozycyjną PO, jak np. w sprawie uchwały dotyczącej finansowania zabiegów *in vitro* z budżetu miasta.

Wybory samorządowe w 2014 roku po raz pierwszy odbywały się według reguł zapisanych w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy. W miastach na prawach powiatu, czyli takich jak Szczecin, wybory odbywają się w wielomandatowych okręgach wyborczych. Czynne prawo wyborcze w wyborach do Rady Miasta Szczecin przysługuje obywatelom Polski oraz obywatelom Unii Europejskiej niebędącymi obywatelami Polski, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończyli 18 lat i zamieszkują stale na obszarze miasta Szczecin. Praw wyborczych nie posiadają osoby pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, pozbawione praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu oraz ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądu. Bierne prawo wyborcze posiada osoba mająca prawo wybierania do Rady Miasta Szczecin. Prawa wybieralności nie posiada osoba, która jest skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, oraz osoba, wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa do wybieralności. Prawa wybieralności nie posiada również osoba będąca obywatelem Unii Europejskiej pozbawiona w swoim kraju praw wybieralności (Kodeks wyborczy..., art. 10–11).

Wybory do Rad zarządza się nie wcześniej niż 4 miesiące i nie później niż 3 miesiące przed upływem kadencji rady. Można kandydować tylko do jednego organu samorządu terytorialnego. Głosowanie przeprowadza się w stałych i odrębnych obwodach głosowania, utworzonych na obszarze gminy. W Szczecinie głosowano w 187 stałych obwodach do głosowania oraz 13 obwodach odrębnych, tzw. zamkniętych. Do wyboru w mieście na

prawach powiatu tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się od 5 do 10 radnych. W Szczecinie wybiera się 31 radnych w pięciu okręgach wyborczych. W okręgu I oraz II wybiera się po 7 radnych. W okręgach IV i V po 6 radnych, a w okręgu III 5 radnych (Obwieszczenie Prezydenta).

Prawo zgłaszania kandydatów przysługuje komitetom wyborczym, które w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego mogą być tworzone przez partie polityczne, koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz przez wyborców. W przypadku partii politycznej funkcje komitetu pełni organ upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz. Powołuje on pełnomocnika wyborczego, uprawnionego do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego, oraz pełnomocnika finansowego. W imieniu koalicji wyborczej czynności wyborcze wykonuje koalicyjny komitet wyborczy, utworzony przez organy partii politycznych upoważnione do reprezentowania partii na zewnątrz. W skład koalicyjnego komitetu wyborczego wchodzi co najmniej 10 osób wskazanych przez organy partii politycznych. Koalicyjny komitet wyborczy również powołuje pełnomocnika wyborczego i finansowego. W przypadku organizacji funkcje komitetu pełni organ uprawniony do reprezentowania jej na zewnątrz. Podobnie jak w obu poprzednich przypadkach, musi być powołany pełnomocnik wyborczy i finansowy. Komitet wyborczy tworzy co najmniej 15 osób, mających prawo wybierania. Komitet wyborców również powołuje pełnomocnika wyborczego i finansowanego (Kodeks wyborczy..., art. 84–89).

Kandydaci w wyborach zgłaszani są w formie list kandydatów. Komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów. W Szczecinie każda zgłaszana lista musi być poparta przez co najmniej 150 wyborców. Kandydaci mogą prowadzić kampanię wyborczą dopiero od dnia ogłoszenia aktu właściwego organu o zarządzeniu wyborów. Koniec kampanii następuje 24 godziny przed dniem głosowania (Kodeks wyborczy..., art. 104, 425, 427).

Ustalenie wyników wyborczych w wyborach do Rady Miasta Szczecin jest odrębne dla każdego okręgu wyborczego. W podziale mandatów w każdym okręgu biorą udział tylko te komitety, które przekroczyły w skali całego miasta 5-procentowy próg wyborczy. Podział mandatów odbywa się metodą d'Hondta. Po ustaleniu liczby mandatów przypadającej każdemu komitetowi następuje podział mandatów pomiędzy poszczególnych kandydatów. W przypadku równej ilości głosów mandat uzyskuje osoba znajdująca się wyżej na liście wyborczej (Kodeks wyborczy..., art. 444).

Każdy z kandydatów musi przestrzegać ściśle określonych limitów finansowych. W wyborach do Rady Miasta Szczecin kwota przypadająca na jeden mandat radnego wynosi 3600 zł, zatem w okręgach siedmiomandatowych cała lista mogła wydać 25 200 zł, w okręgach sześciomandatowych 21 600 zł, a w okręgu pięciomandatowym 18 000 zł (Kodeks wyborczy..., art. 378).

Przystępując do kolejnych wyborów samorządowych, których termin wyznaczono na 16 listopada 2014 roku, lokalne kierownictwo PiS, jako ugrupowanie współrzędzące, uwypuklało własne postulaty programowe, które dzięki porozumieniu udało się zrealizować. Jednocześnie kandydaci PiS ubiegający się o mandat radnego Szczecina musieli zmierzyć się z pytaniami o podwyżki cen czynszów w lokalnych komunalnych, za które obwiniano głównie prezydenta P. Krzystka i radnych PiS.

Za nieoficjalny początek kampanii wyborczej PiS w Szczecinie można uznać przedstawienie kandydata na najważniejszy urząd w Szczecinie, którym został szef miejskich struktur partii A. Szałabawka. Pretendent PiS na to stanowisko ukończył socjologię na

Uniwersytecie Szczecińskim, a następnie pracował m.in. jako pracownik fizyczny w Hiszpanii, inspektor w straży miejskiej, dyżurny techniczny miasta oraz komendant wojewódzki Zachodniopomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP. Kandydat PiS sprawował również przez trzy kadencje mandat radnego Szczecina oraz zasiadał w gremiach kierowniczych swojego ugrupowania (mp 2014).

W wyborach do Rady Miasta Szczecin PiS zgłosił maksymalną liczbę kandydatów we wszystkich pięciu okręgach wyborczych. W okręgu I, obejmującym swoim zasięgiem całe Prawobrzeże, liderką listy była radna trzech kadencji, przewodnicząca Komisji ds. Edukacji Rady Miasta Szczecin, emerytowana nauczycielka Stefania Biernat. Na drugim miejscu znajdował się instruktor i czynny zawodnik muaythai Marcin Parcheta, bezpartyjny. Trzecie miejsce na liście przypadło Marcinowi Matiasowi, członkowi Rady Osiedla Zdroje. Na dalszych miejscach znaleźli się m.in. wojewódzki koordynator Klubów Gazety Polskiej dr Marek Chabior oraz radny Szczecina w latach 2006–2010 Andrzej Karut. W okręgu numer II, obejmującym Pomorzany, Nowe Miasto, Gumieńce, Turzyn oraz Śródmieście Zachód, liderem listy był kandydat partii na prezydenta Szczecina A. Szałaabawka. Na drugim miejscu plasował się szef lokalnych struktur partii Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro, radny Sejmiku Województwa Robert Stankiewicz. Trzecie miejsce przypadło Witoldowi Dąbrowskiemu, piastującemu mandat radnego Szczecina od 2006 roku. W okręgu III, który obejmował Centrum, Śródmieście Północ, Niebuszewo-Bolinko oraz Stare Miasto, na pierwszym miejscu znalazł się radny Szczecina V i VI kadencji Tomasz Hinc. Na drugim miejscu był desygnowany przez ugrupowanie Polska Razem Jarosława Gowina Tomasz Jacewicz. Trzecie miejsce przypadło dyrektorowi szczecińskiego ZBiLK Marcinowi Posadzemu. Oprócz nich na liście znaleźli się jeszcze m.in. działaczka opozycji niepodległościowej w czasach PRL Lucja Plaugo oraz przewodniczący Forum Młodych PiS w okręgu szczecińskim w latach 2010–2014 Rafał Niburski. Okręg IV obejmuje swoim zasięgiem następujące dzielnice miasta: Głębokie-Pilchowo, Zawadzkiego-Klonowica, Krzekowo-Bezrzecze, Pogodno, Świerczewo, Łękno, Arkońskie-Niemierzyn. Lokomotywą wyborczą PiS w tym okręgu był radny Piotr Jania. Tuż za nim plasowali się Janusz Jagielski i Robert Klecha. W okręgu V, którego zasięg obejmuje następujące dzielnice miasta: Skolwin, Stołczyn, Bukowo, Gołęcino-Gocław, Żelechowa, Warszewo, Niebuszewo, Osów, Drzetowo-Grabowo, na czele listy znajdował się radny Marek Duklanowski. Drugie miejsce zajmował były zachodniopomorski kurator oświaty Maciej Kopeć, a trzecie przypadło Zbigniewowi Boguckiemu.

Obecność na listach PiS kandydatów partii Solidarna Polska i Polska Razem była wynikiem podpisanego w lipcu 2014 roku porozumienia, w wyniku którego te podmioty polityczne miały wystawić wspólne listy w wyborach samorządowych.

Po raz pierwszy w wyborach do Rady Miasta Szczecin obowiązywały parytety wyborcze, w wyniku których na każdej liście kobiety musiały stanowić minimum 35% kandydatów. Odsetek kobiet na wszystkich listach wyborczych KW PiS wynosił 38,7%. Na wszystkich listach wyborczych w pierwszej trójce znalazła się tylko jedna kobieta. Średnia wieku kandydatów wynosiła 49 lat. Najmłodszy kandydat liczył 23 lata, a najstarszy – 73. Wśród kandydatów znajdowało się sześciu radnych miejskich poprzedniej kadencji, z których pięciu zajęło pierwsze miejsce na liście, a jeden trzecie miejsce (Kowalczyk 2015: 46–47).

Przystępując do kampanii wyborczej, lokalne kierownictwo PiS określiło cele strategiczne partii: wprowadzenie A. Szałaabawki do II tury wyborów prezydenckich oraz powiększenie reprezentacji partii w radzie miejskiej. W realizacji tych zamierzeń pomoc miał m.in. oficjalny program samorządowy ugrupowania. Dokument programowy *Przyjazny Szczecin*.

Samorządowy program dla Szczecina (2014) podzielony był na kilka bloków tematycznych, które były skierowane do różnych grup wyborców. Młodych ludzi zamierzano pozyskać poprzez zapewnienie nisko oprocentowanej pożyczki aktywizującej dla podmiotów gospodarczych zakładanych przez młodych i zatrudniających młodych. Zamierzano też finansować sport dzieci i młodzieży oraz utworzyć urząd Pełnomocnika ds. Młodych i skupiające młodych ludzi Forum Młodych. Kierowcom proponowano nowe połączenie między prawym a lewym brzegiem Odry, dokończenie obwodnicy śródmiejskiej. Korzystającym z innych form transportu oferowano budowę nowych torów tramwajowych oraz rozwijanie systemu ścieżek rowerowych w mieście. W zakresie kultury fizycznej postulowano wybudowanie basenów osiedlowych, dużej hali sportowej na Prawobrzeżu, osiedlowych centrów sportu, boisk wielofunkcyjnych. W systemie oświaty proponowano m.in. przejrzyste i racjonalne zasady zarządzania szczecińskimi szkołami, uporządkowanie systemu wynagradzania nauczycieli, wprowadzenie obiektywnych kryteriów remontów szczecińskich szkół, działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w szkołach i przedszkolach oraz nowe programy prokościowe. Poprawę bezpieczeństwa zamierzano uzyskać poprzez wprowadzenie szybkich lotnych patroli Straży Miejskiej oraz powołanie Szczecińskiej Rady Komunikacyjnej (*Przyjazny Szczecin...* 2014: 3–15).

Kandydatów do Rady Miasta z trzech pierwszych miejsc na liście w każdym okręgu zaprezentowali poseł na Sejm RP Joachim Brudziński oraz pretendent PiS na urząd prezydenta A. Szałabawka. J. Brudziński nazwał kandydatów komitetu „obozem patriotycznej prawicy” (Zadworny 2014).

Kandydaci PiS stosowali różnorodne strategie wyborcze i formy dotarcia do potencjalnych wyborców. Pretendenci o pewnym doświadczeniu samorządowym w swoich hasłach wyborczych podkreślali własne osiągnięcia (Tomasz Hinc – „Czyny zamiast słów”). Inni stawiali na związek z wyborcami, jak np. Marek Duklanowski – „W twojej sprawie. Radny Duklanowski”. W hasłach eksponowano też związek ze Szczecinem (Maciej Kopeć – „Więcej dla Szczecina!”, Janusz Jagielski – „Razem działamy dla Szczecina”) lub z dzielnicą, z której startowano (Stefania Biernat – „Prawobrzeże – moje pasja”). Byli też pretendenci podkreślający konieczność zmiany (Dorota Bieszczad – „Czas na zmianę”). Popularnym motywem wykorzystywanym przez kandydatów PiS była Stocznia Szczecińska i konieczność jej odbudowy. Wielu kandydatów nie miało hasła wyborczego, gdyż niektórych z nich nie można nazwać hasłami – były po prostu za długie. Z kolei kandydujący z ostatniego miejsca R. Niburski apelował do wyborców, aby nie głosowali na numer z listy, ale na konkretną osobę.

Tylko nieliczni kandydaci zdecydowali się na reklamę wielkoformatową. Bardziej popularną formą dotarcia do wyborcy były bannery wyborcze – z tej formy reklamy skorzystali m.in.: Stefania Biernat, Krzysztof Romianowski, Tomasz Hinc, Rafał Niburski oraz Marek Duklanowski. Większość kandydatów ograniczyła się jednak do tradycyjnych form reklamy politycznej, czyli ulotek i plakatów (Lewandowski 2005: 368–374). Zgodnie ze standardami wyznaczonymi przez centralę partii na prawidłowo skonstruowanej ulotce wyborczej miał dominować kolor jasnoszary. Jedynie hasło było na kolorze granatowym, a organ samorządu, o którego mandat kandydat się ubiegał, miał znajdować się na kolorze różowym. Zdarzały się jednak ulotki, które odchodziły od wzorów ogólnopolskich, jak np. ulotka Tomasza Hince czy Krzysztofa Piotrowskiego. Plakat zazwyczaj stanowił powiększoną pierwszą stronę ulotki.

Pretendenci PiS do mandatu radnego zabiegali o poparcie na ulicach miasta, przede wszystkim w najbardziej ruchliwych miejscach swoich okręgów. Niektórzy rozdawali swoje materiały pod kościołami, inni zostawiali je w skrynkach pocztowych. Okazją do promocji własnych postulatów były też konferencje prasowe z udziałem kandydatów i pretendenta na urząd Prezydenta Szczecina. Stefania Biernat mówiła o wprowadzeniu gotowanych obiadów w szkołach. Piotr Jania zwracał uwagę na potrzebę wykorzystania środków unijnych na cele strategiczne dla branży portowej i na inwestycje miejskie. Marek Duklanowski mówił o potrzebie budowy nowych torowisk tramwajowych w naszym mieście. Maciej Kopeć postulował zmiany w działaniu Wydziału Oświaty w Urzędzie Miasta. Tomasz Hinc zapewniał, że PiS odtajni wszystkie dane w rejestrze umów zawieranych przez miasto. Witold Dąbrowski wspominał o objęciu Szczecina jednolitym planem zagospodarowania przestrzennego. Rafał Niburski przedstawił z kolei plany modernizacji stadionu miejskiego przy ul. Twardowskiego. Własną konferencję z A. Szałabawką odbyli też młodzi kandydaci startujący z list PiS (Kowalczyk 2015).

Kulminacyjnym punktem kampanii wyborczej była wizyta prezesa partii Jarosława Kaczyńskiego w Szczecinie 8 listopada. Podczas spotkania z mieszkańcami miasta w starej siedzibie Filharmonii Szczecińskiej Kaczyński namawiał wyborców, aby nie dali się zwieść kolejnym obietnicom PO. Na konferencji prasowej pod stoczną wsparł A. Szałabawkę, a także poświęcił dużo czasu omówieniu odbudowy przemysłu stoczniowego (Arabska 2014).

W ostatnim tygodniu kampanii wyborczej ukazał się sondaż preferencji politycznych mieszkańców Szczecina. Na jego czele znajdowała się PO, na którą głos zamierzało oddać 20,79% badanych. Drugie miejsce przypadło Bezpartyjnym P. Krzystka, na których zamierzało głosować 17,55% biorących udział w badaniu. Trzecie miejsce zajęł PiS, z wynikiem 16,63% (Skawińska 2014). Wyniki sondaży wpłynęły mobilizująco zarówno na kandydatów, jak i działaczy ugrupowania Jarosława Kaczyńskiego, którzy na finiszu kampanii podjęli jeszcze bardziej wyęźoną pracę. Wsparcia kandydatom udzieli lokalni posłowie, którzy na szczecińskim targowisku Manhattan rozdawali materiały wyborcze ugrupowania. Niektórzy kandydaci starali się też pozyskać głosy za pomocą kampanii od drzwi do drzwi.

W wyborach do Rady Miasta Szczecin z 16 listopada 2014 roku PiS uzyskało zaufanie 22 553 wyborców. Pozwoliło to na wprowadzenie dziesięcioosobowej reprezentacji do Rady Miasta Szczecin. Radnymi z PiS zostali: Stefania Biernat, Marcin Matias, Artur Szałabawka, Robert Stankiewicz, Tomasz Hinc, Rafał Niburski, Piotr Jania, Janusz Jagielski, Marek Duklanowski oraz Maciej Kopeć (tab. 2)

Tabela 2

Radni PiS Rady Miasta Szczecin wybrani 16 listopada 2014 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Okręg	Miejsce na liście	Liczba głosów	% głosów
1	Stefania Biernat	I	1	2255	10,01
2	Marcin Matias	I	3	528	2,34
3	Artur Szałabawka	II	1	2432	11,40
4	Robert Stankiewicz	II	2	652	3,06
5	Tomasz Hinc	III	1	1529	10,38
6	Rafał Niburski	III	10	492	3,34
7	Piotr Jania	IV	1	1694	7,62
8	Janusz Jagielski	IV	2	1308	5,88
9	Marek Duklanowski	V	1	2374	11,37
10	Maciej Kopeć	V	2	877	4,22

Źródło: <http://wybory2014.pkw.gov.pl/wyniki/gminy/view/326201> (14.06.2015).

W liczbach bezwzględnych najlepszy wynik wyborczy komitet uzyskał w okręgu II, gdzie na PiS oddano 5061 głosów. Najśłabszy rezultat zanotowano w okręgu III – 3418 głosów. Jeżeli pod uwagę weźmiemy procent oddanych głosów, to najlepszy wynik był również w okręgu II – 23,72%, najśłabszy zaś w okręgu IV – 20,50% (tab. 3)

Tabela 3

Wyniki KW PiS w poszczególnych okręgach

Okręg	Liczba głosów	% ważnych głosów
I	4 913	21,80
II	5 061	23,72
III	3 418	23,20
IV	4 558	20,50
V	4 573	21,89
Suma	22 553	22,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

We wszystkich okręgach wyborczych zwycięstwo w obrębie listy zanotowali jej liderzy. W trzech okręgach tuż za nimi uplasowali się kandydaci z drugiego miejsca. W okręgu I drugi wynik zanotował kandydat z trzeciego miejsca, a w okręgu III z ostatniego, dziesiątego miejsca. Na uwagę zasługuje przede wszystkim wynik R. Niburskiego, który z ostatniego miejsca zdobył drugi wynik w obrębie listy, oraz A. Karuta, który z siódmego miejsca uzyskał trzeci wynik na liście, lecz do mandatu zabrakło mu 8 głosów. Ich wynik wyborczy był miarą rozpoznawalności – w przypadku R. Niburskiego jako lidera FM PiS, a A. Karuta jako działacza środowisk katolickich i przewodniczącego Rady Osiedla Bukowe – a ponadto efektywnej kampanii wyborczej przy niewielkiej ilości środków. Z drugiej strony wyniki poniżej oczekiwań zanotowali startujący z dwójek: Marcin Parcheta i Tomasz Jacewicz. M. Parcheta uzyskał w obrębie listy dopiero piąty wynik, a T. Jacewicz – czwarty.

Dokonując oceny kampanii wyborczej KW PiS w wyborach do Rady Miasta Szczecin pod kątem realizacji postawionych celów, można ocenić ją pozytywnie, gdyż partia ta powiększyła liczbę swoich reprezentantów w radzie. Jeżeli pod uwagę weźmiemy brak A. Szałabawki w II turze wyborów, wówczas trudno jest o jednoznaczną ocenę. Niewątpliwym plusem kampanii KW PiS w Szczecinie był jej bezpośredni sposób prowadzenia. Kandydaci, czy to rozdając ulotki na mieście, czy prowadząc kampanię od drzwi do drzwi, starali się rozmawiać z wyborcami o ich problemach. Minusem był brak reklamy wielkoformatowej w kilku kluczowych punktach miasta, co stawiało kandydatów ugrupowania w gorszej pozycji wyjściowej wobec konkurencji, głównie z KW PO i KW Bezpartyjni P. Krzystka.

Ogólnie rzecz biorąc, sposób prowadzenia kampanii wyborczej przez poszczególnych kandydatów był szablonowy, niewielu z nich wyróżniło się oryginalnymi pomysłami. Jak trafnie zauważa K. Kowalczyk (2015), do najczęściej popełnianych błędów tej kampanii należały kwestie związane z doбором trafnego hasła wyborczego, wadliwie zaprojektowanymi ulotkami wyborczymi, lekceważeniem niektórych form kampanii pośredniej oraz problemy związane z wizerunkiem. Nie inaczej było w przypadku kandydatów PiS – większość kandydatów nie potrafiła wymyślić oryginalnego hasła wyborczego, ograniczając się do haseł ogólnikowych, oraz dobrze skonstruować pod względem treściowym i merytorycznym ulotki wyborczej. Na ulotkach kandydatów można było znaleźć ogólnikowe postulaty, zaczerpnięte z programu partii bądź takie, których realizacja nie należała w ogóle do

kompetencji organów samorządu terytorialnego albo leżała w gestii Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego. Niewielu kandydatów wykorzystało taki sposób reklamy, jak listy do wyborców czy oryginalne gadżety, ograniczając się do długopisów. Wśród kandydatów PiS nie były popularne własne strony internetowe czy portale społecznościowe. Chlubnym wyjątkiem był tutaj M. Duklanowski, komunikujący się ze swoimi wyborcami za pomocą Facebooka. Własny profil na wspomnianym portalu prowadził też R. Niburski, który przedstawiał na nim punkty swojego programu wyborczego, a także zamieścił spot wyborczy.

W wyborach do Rady Miasta Szczecin w 2014 roku padł mit o skuteczności kampanii od drzwi do drzwi. Główną przyczyną jej nieskuteczności było to, że ta forma dotarcia do wyborców cieszyła się dużą popularnością wśród kandydatów wszystkich podmiotów ubiegających się o mandat radnego. Doprowadziło to do dużego przesytu oferty wyborczej, a także zmęczenia mieszkańców miasta tego rodzaju kampanią, co powodowało, że w jej końcówce coraz rzadziej otwierali oni drzwi kandydatom.

LITERATURA

Arabska A. 2014, *Kaczyński w Szczecinie: Odbudowa przemysłu stoczniowego, wsparcie dla rodzin i program mieszkaniowy*, <http://radioszczecin.pl/1,118056,kaczynski-w-szczecinie-odbudowa-przemyslu-stoczn>.

Chrobak P. 2008, *Wybory samorządowe 2006 roku w Szczecinie*, „Przegląd Zachodniopomorski”, nr 1.

Chrobak P. 2014, *Wybory samorządowe w 2010 roku w województwie zachodniopomorskim – ze szczególnym uwzględnieniem Szczecina*, „Przegląd Zachodniopomorski”, nr 1.

Kowalczyk K. 2006, *Prawo i Sprawiedliwość – „rewolucyjni konserwatyści”?*, w: *Partie i ugrupowania parlamentarne III Rzeczypospolitej*, red. K. Kowalczyk, J. Sielski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Kowalczyk K. 2015, *Wybory samorządowe w 2014 roku w Szczecinie*, Soft Vision, Szczecin.

Kowalczyk K., Tomczak Ł. 2008, *Wybory samorządowe w Szczecinie w 2006 roku*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin.

Kubaj A. 2003, *Kampania Komitetu Wyborczego Wyborców POPiS dla Szczecina do Rady Miasta Szczecina w 2002 roku*, w: *Wybory samorządowe w 2002 roku w Szczecinie*, red. K. Kowalczyk, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin.

Lewandowski O. 2005, *Kampania wyborcza komitetu wyborczego Prawo i Sprawiedliwość w 2001 roku*, w: *Marketing polityczny w poszukiwaniu strategii wyborczego sukcesu*, red. M. Jeziński, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

mp 2014, *Artur Szalabawka kandydatem PiS na prezydenta Szczecina. Pokona Krzystka?*, <http://www.gs24.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20140725/SZCZECIN/140729805>.

Porozumienie dla Szczecina z dnia 31 stycznia 2011 roku, <http://www.szczecin.pl/UMSzczecinSwiat/files/513A1B1124BD467E9E7D5B1B0BAB5306/porozumienie%20dla%20szczecina%20skan.pdf>.

Przyjazny Szczecin. Samorządowy program dla Szczecina. Prawo i Sprawiedliwość, 2014, http://pis.szczecin.pl/wp-content/uploads/2014/11/program_dla_Szczecina.pdf.

Skawińska N. 2014, *PO i „Bezpartyjni” główną siłą w radzie miasta*, <http://radioszczecin.pl/1,118130,sondaz-wyborczy-dla-radia-szczecin-po-i-bezparty>.

Ulotki wyborcze kandydatów PiS: D. Bieszczad, S. Biernat, M. Duklanowskiego, T. Hince, J. Jagielskiego, M. Kopia, R. Niburskiego, K. Piotrowskiego.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy, Dz.U. 2011, nr 21, poz. 112.

Zadworny A. 2014, *To Jarosław Kaczyński zrobi ze Szczecina metropolię? Jeśli zostanie premierem...*, http://m.szczecin.gazeta.pl/szczecin/1,106520,16873561,To_Jaroslaw_Kaczynski_zrobi_ze_Szczecina_metropolie_.html.

THE ELECTION CAMPAIGN OF THE COMMITTEE OF LAW AND JUSTICE IN ELECTIONS TO THE COUNCIL OF THE CITY OF SZCZECIN IN 2014

KEYWORDS

POLITICAL PARTIES,
LOCAL ELECTION,
POLITICAL MARKETING,
CAMPAIGN/ELECTION
POLITICAL MARKET

SUMMARY The article is an analysis of the election campaign Law and Justice party in elections to the Council of the City of Szczecin in 2014. The analysis was conducted based on the situation on the local political scene before the election, the provisions of the Act of 5 January 2011 – Election Code, electoral goals of the committee, the election program grouping, the election campaign, used forms of marketing of the election and the election result achieved. The whole was complemented attachments in the form of tables in with the results of the election party in all previous elections to the Council of the City of Szczecin.